

HANDELINGEN

Overzicht

Het ontstaan en de kenmerken van de
apostolische gemeente

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/handelingen/overzicht

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het unieke karakter van Handelingen	3 min	4
2	De beperkte opleiding van de apostelen	2 min	5
3	Kracht en inzicht door de Heilige Geest	3 min	6
4	De vroege gemeente als zuiver voorbeeld	3 min	8
5	Handelingen als historische verbindingsschakel	4 min	10
6	Het doel en auteurschap van Handelingen	4 min	12
7	De wij-gedeelten en Lukas' reizen	4 min	13
8	Het bewijs dat Lukas de schrijver is	5 min	17
9	Lukas en Handelingen als tweeluik	2 min	19
10	Theofilus als ontvanger van beide boeken	4 min	20
11	Ooggetuigen van de opstanding	3 min	22
12	De opstanding als beslissend bewijs	4 min	24
13	Jezus werkt verder door Zijn gemeente	2 min	26
14	Christus overwint demonische machten	2 min	27

15	Gods Koninkrijk overwint aardse machten	4 min	29
16	Handelingen als geestelijke maatstaf	2 min	31
17	Het voorbeeld van echte opwekking	2 min	32
18	Eenheid als vrucht van de Geest	2 min	33
19	De maatstaf voor discipelschap en bediening	2 min	34
20	De werkelijkheid van het bovennatuurlijke	2 min	35
21	De verhouding tussen Petrus en Paulus	3 min	36
22	Parallellen tussen Petrus en Paulus	4 min	37
23	Geest, gebed en evangelieverkondiging	2 min	39
24	Bestuur en gemeenteleven in Handelingen	3 min	40
25	Teams, zending en geestelijke strijd	2 min	42
26	Vervolging als normaal gemeenteleven	3 min	43
	Om verder te lezen		44

1

Het unieke karakter van Handelingen

Dit is een inleiding op het boek Handelingen, en ik wil zeggen dat Handelingen een uniek boek is. Ik neem aan dat elk boek van de Bijbel tot op zekere hoogte uniek is, maar sommige boeken lijken sterk op andere. Mattheüs, Markus en Lukas lijken uiteraard erg op elkaar, tenminste in veel van hun passages. Zelfs Johannes vertoont enige overlap. Die vier boeken vormen het historische verslag van de gebeurtenissen in het leven van Jezus. Handelingen is het enige historische verslag in het Nieuwe Testament dat niet over de verhalen van Jezus gaat, maar over de verhalen van de apostelen.

Wij kennen het als de Handelingen van de Apostelen. Zo heet het in onze Bijbel, en het wordt al vele eeuwen zo genoemd. De schrijver zelf heeft het niet zo genoemd. Daarom heeft het op verschillende momenten in de vroege kerk, toen het in het Latijn en andere talen werd vertaald, verschillende titels gekregen. Zelfs over de huidige naam, Handelingen van de Apostelen, hebben velen gezegd dat dit eigenlijk geen erg beschrijvende titel is. Er worden namelijk maar enkele discipelen en hun activiteiten beschreven, vooral Petrus en Paulus. Over de andere apostelen wordt in het boek Handelingen maar heel weinig gezegd. Toch gaat het om de handelingen van de apostolische gemeente.

Toen Jezus op aarde was, koos Hij er twaalf uit om Zijn apostelen te zijn en door Hem te worden opgeleid. Het was natuurlijk Zijn bedoeling om hen de leiding over de beweging te geven nadat Hij vertrokken was. Dat lijkt heel riskant, want eerlijk gezegd waren ze niet bepaald snugger. Ze waren niet bijzonder belezen. Ze hadden geen opleiding genoten. Ze hadden nooit onderwijs in rabbijnse studies gekregen. Je zou denken dat de beter opgeleide Joden, die het Woord van God, de Schriften, kenden, geschikter zouden zijn geweest dan deze mannen.

Maar misschien ook niet, want de Bijbel zegt:

Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen. En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en wat niets is, om wat iets is teniet te doen, opdat geen vlees voor Hem zou roemen.

1 KORINTHE 1:27-29

Paulus zei dat in 1 Korinthe 1. Dat is blijkbaar wat Hij deed. Hij koos vissers, tollenaars en wie weet wat voor andere eenvoudige mensen om deel uit te maken van de twaalf.

2

De beperkte opleiding van de apostelen

Zelfs tegen het einde van Zijn tijd met hen, in de bovenzaal op de avond voordat Hij werd gekruisigd, bijna de laatste avond waarop Hij nog iets tegen hen kon zeggen, hield Hij een heel lange toespraak voor hen. Zelfs toen begrepen ze een aantal zeer belangrijke dingen niet. Ze begrepen beslist niet dat Hij God was, en Hij was verbaasd dat ze dat op dat moment nog niet begrepen. Hij zei:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien? Geloof u niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? De woorden die Ik tot u spreek, spreek Ik niet uit Mijzelf, maar de Vader, Die in Mij blijft, Die doet de werken.

JOHANNES 14:9-10

Deze mannen waren een paar jaar opgeleid. Jezus' openbare bediening had natuurlijk ongeveer drieënhalf jaar geduurd, maar Hij begon Zijn discipelen pas enige tijd na het begin van die periode tot Zich te roepen. We weten niet precies hoelang sommige van deze mannen bij Hem waren geweest, maar waarschijnlijk waren de meesten van hen minstens twee of tweeënhalf jaar bij Hem geweest. Dat is een korte opleidingstijd. Als je iemand alleen maar voorganger van een gemeente of iets dergelijks wilt laten worden, is dat volgens mij lang genoeg, afhankelijk van hoe snel diegene leert. Maar we moeten beseffen dat Jezus het lot van de hele beweging in handen van deze mensen legde. Zijn openbare bediening duurde slechts drieënhalf jaar. Toen ging Hij weg en liet Hij alles over aan deze mannen, die Hij een paar jaar had opgeleid. Ze waren er niet bepaald klaar voor. Tenminste, naar menselijke maatstaven waren ze er nog lang niet klaar voor.

Maar Jezus zei tegen hen:

En zie, Ik zend de belofte van Mijn Vader op u; maar blijft u in de stad Jeruzalem, totdat u met kracht uit de hoogte bekleed zult worden.

LUKAS 24:49

3

Kracht en inzicht door de Heilige Geest

De Heilige Geest is natuurlijk de Geest van Jezus. Toen de Geest van Christus over hen kwam en hen vervulde, ontvingen ze kracht zoals Jezus die had. Niet alleen om wonderen te doen, wat ze ook deden zoals Jezus die had gedaan, maar ook om dingen te begrijpen die ze niet hadden begrepen.

Je herinnert je misschien de laatste avond die Hij voor Zijn kruisiging met hen doorbracht. In Johannes 16:12-13 zei Hij tegen hen:

Nog veel heb Ik tegen u te zeggen, maar u kunt het nu niet dragen. Maar wanneer Die komt, de Geest van de waarheid, zal Hij u de weg wijzen in heel de waarheid, want Hij zal niet vanuit Zichzelf spreken, maar wat Hij gehoord zal hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen.

JOHANNES 16:12-13

Dit is werkelijk wat er gebeurde.

Ze begrepen vrijwel helemaal niet wat er aan de hand was. Zelfs vlak voordat Hij opsteeg, was hun laatste vraag aan Hem in Handelingen 1:6:

Zij dan die samengekomen waren, vroegen Hem: Heere, zult U in deze tijd voor Israël het Koninkrijk weer herstellen?

HANDELINGEN 1:6

Hij had hun zolang Hij bij hen was onderwijs gegeven over het Koninkrijk van God, maar ze dachten nog steeds in termen van een Joods koninkrijk. Ze dachten nog steeds dat het om Israël ging, enzovoort. Nadat de Heilige Geest gekomen was en de zaken verduidelijkt had, gingen ze het natuurlijk anders begrijpen.

Tegen het einde van Zijn bediening met deze mensen, wanneer ze bepaalde dingen zeiden, rolde Jezus volgens mij waarschijnlijk gewoon met Zijn ogen en dacht Hij: 'Deze mannen? Zijn dit de mannen door wie de hele wereld veranderd zal worden door wat er op deze twaalf fundamentstenen wordt gebouwd?' Maar zij waren het niet.

Door de Heilige Geest ontvingen ze kracht en openbaring. Hun oprechte toewijding aan Christus maakte hen bovendien betrouwbaar: ze waren bereid te doen waartoe Hij hen leidde. Daardoor was het minder riskant om hun deze taak toe te vertrouwen. We zien dat ze het goed deden. Uiteindelijk stierven ze allemaal als martelaar, hoewel het boek Handelingen slechts de dood van één van de apostelen vermeldt. Maar uit

de kerkgeschiedenis weten we dat ze allemaal, behalve Johannes, als martelaar zijn gestorven. Dat betekent dat ze behoorlijk loyale, behoorlijk betrouwbare mannen waren.

Het laat zien dat Jezus meer belangstelling heeft voor het vinden van betrouwbare mensen, loyale mensen, dan voor zeer bekwame, hoogopgeleide mensen, of mensen die een gunstige positie in de samenleving innemen. Geen van hen had dat echt. Hij zoekt mensen die loyaal en trouw zullen zijn, en ongetwijfeld nederig. Ik denk dat dit mede de reden is waarom Hij hen koos uit de maatschappelijke lagen waaruit Hij hen koos, want het waren geen trotse Farizeeën die dachten dat ze alles wisten. Er is nederigheid en een geest die zich laat onderwijzen voor nodig om te groeien. Dit is het soort mensen dat Jezus koos.

4

De vroege gemeente als zuiver voorbeeld

Deze mannen begonnen wat wij de gemeente noemen. Als we in onze tijd aan de kerk denken, dan zijn er overal kerken, en het zijn gebouwen die nogal op theaters lijken. Ze zijn ingericht als theaters. Er is een podium, er zijn theaterstoelen, versterkers, muzikale artiesten en een onderhoudende voorganger. Ik zeg niet dat hij niets opbouwends te zeggen heeft, maar als hij niet onderhoudend is, zal het geen erg grote kerk zijn. Hij zou heel opbouwend kunnen zijn en niet erg veel mensen kunnen trekken. Maar als hij niet erg onderhoudend is, zal het niet veel weghebben van een theater.

De kerk van tegenwoordig verschilt echt nogal van wat Jezus voor ogen had, van wat de apostelen voor ogen hadden, en van wat zij begonnen. Door naar het boek Handelingen te kijken, ontdekken we precies wat Jezus hen liet doen: wat de zuivere gemeente in haar vroegste dagen was, het zuivere water dat uit de grond opwelde voordat het stroomafwaarts ging en al het slib en de vervuiling van menselijke tradities meenam. Daarom is het zo waardevol om het boek Handelingen te lezen. We kijken naar de kerk en leggen de kerk uit vanuit wat ons vertrouwd is, en dat is in

werkelijkheid een enigszins vervuilde stroom. Maar wanneer we het boek Handelingen lezen, kijken we naar het frisse bronwater, zuiver water dat uit de grond komt en later vervuild raakte.

Ik heb er altijd van gehouden om naar het boek Handelingen te kijken, en dan vooral te vergelijken wat zij dachten, hoe zij dingen deden en wat hun waarden waren, en dat te stellen tegenover de meerderheid van de mensen in de christenheid van tegenwoordig. Maar één goed ding dat we over de christenheid van tegenwoordig kunnen zeggen, is dat ze zich over de hele wereld heeft verspreid en nu de grootste beweging ter wereld is. Er zijn meer mensen in de wereld die beweren christen te zijn dan er aanhangers zijn van enige andere wereldreligie. De islam groeit zeer snel, maar is nog altijd niet zo groot als het christendom. Ongeveer een kwart van de wereldbevolking beweert christen te zijn. Daaronder vallen rooms-katholieken, oosters-orthodoxen, Kopten, protestanten, enzovoort.

Velen van ons zouden zeggen: „Sommige van die mensen zijn niet wat wij christenen zouden noemen.” Het gaat er niet om wie wij christenen noemen, maar wie God zo noemt. Maar het punt is dat er in elke natie, elk geslacht en elke taal een enorm aantal mensen is dat belijdt dat Jezus de Heere is. Dat was tweeduizend jaar geleden niet zo. Dat is één positief ding.

Jezus zei tegen de discipelen:

maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; en u zult Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde.

HANDELINGEN 1:8

Wij leven in een tijd waarin we terug kunnen kijken en kunnen zeggen: „Dat is werkelijk gebeurd.” Het gebeurt nog steeds, want de gemeente probeert nog altijd onbereikte volken te bereiken.

5

Handelingen als historische verbindingsschakel

Het boek Handelingen is niet alleen uniek omdat het het enige historische verslag over de gemeente na Jezus' vertrek is, maar het vult ook een onmisbare leemte in ons begrip. Toen Jezus vertrok, bevond de gemeente zich in een bepaalde situatie. Wanneer we vervolgens de brieven lezen, verkeert de gemeente in een heel andere situatie, en alleen het boek Handelingen overbrugt die kloof.

Als we het boek Handelingen niet hadden, zouden we de Evangeliën hebben, die eindigen met Jezus Die naar de hemel opstijgt en de discipelen achterlaat om te wachten tot de Heilige Geest komt. Daarna zouden we, zonder het boek Handelingen, als eerstvolgende de brieven van Paulus en de brieven van Petrus hebben, geschreven aan gevestigde gemeenten in het hele Romeinse Rijk. We zouden denken: 'Hoe zijn die gemeenten daar terechtgekomen? En wie is die man Paulus eigenlijk?' Hij schreef dertien van de boeken van ons Nieuwe Testament. We zouden geen flauw idee hebben wie hij was als we alleen de Evangeliën en de brieven hadden en Handelingen niet. We zouden niet eens weten wat we moesten denken van deze man die dertien van de boeken van ons Nieuwe Testament schreef. We zouden niet weten hoe de gemeente gevestigd was geraakt in Rome, Griekenland, Turkije en veel andere delen van de wereld. Dat komen we te weten in het boek Handelingen. Het is de logische en noodzakelijke schakel tussen enerzijds de Evangeliën en anderzijds de brieven, die samen de rest van het Nieuwe Testament vormen. Natuurlijk is de kennismaking met Paulus een heel belangrijk voordeel dat het boek Handelingen ons biedt. Het werd geschreven door een van Paulus' metgezellen, en daarom krijgen we zoveel over Paulus te horen. Ik heb gezegd dat het boek Handelingen niet veel vertelt over de meeste apostelen. In het eerste deel vertelt het vrij veel over Petrus, en in het laatste deel bijna uitsluitend en alleen over Paulus.

Dat komt doordat de schrijver zich tijdens Paulus' tweede zendingsreis bij hem aansloot, met hem meereisde en tot aan zijn dood bij hem bleef. Hij had vanzelfsprekend verhalen te vertellen over dingen waarvan hij zelf getuige was geweest en die hij zelf had meegemaakt toen hij bij Paulus was. Hij kon ook andere

dingen over Paulus vertellen die Paulus hem kon vertellen, maar waarvan de schrijver zelf geen getuige was geweest. Hij reisde bijvoorbeeld niet mee met Andreas, Thaddeüs, Simon Zelotes, Judas die niet Iskariot was, of enkele van die andere leden van de twaalf. Niemand die wel met hen meereisde, heeft ons een verslag nagelaten. Daarom weten we uit geen enkel Schriftuurlijk verslag veel over wat die anderen deden.

Er bestaan kerkelijke overleveringen over wat zij deden, en ze trokken heinde en verre. Van Thomas is bijvoorbeeld vrij algemeen bekend dat hij naar India ging en daar de marteldood stierf. Markus, die niet een van de apostelen was maar wel met hen meereisde, ging naar Alexandrië in Egypte. De Egyptische kerk beweert dat hij daar de gemeente stichtte en daar de marteldood stierf. Er zijn veel overleveringen uit de vroege kerk die waarschijnlijk betrouwbaar zijn. Ik zeg dat ze waarschijnlijk betrouwbaar zijn, omdat ze toch niet zouden liegen over hun eigen geschiedenis? Het is niet alsof je een goede indruk maakt wanneer je zegt dat jouw beweging is begonnen door iemand die doormidden werd gezaagd of werd opgehangen, of iets dergelijks. Ze zouden die verhalen niet hebben als daar geen enkele grond voor was. Ik geloof dat de vroege kerk sterk gemotiveerd was om de waarheid over wat er met de apostelen gebeurde in herinnering te houden. Daarom denk ik dat de overleveringen over hen zonder twijfel juist zijn.

Maar het enige wat werkelijk een geïnspireerd verslag vormt van ook maar enige activiteit van de apostelen nadat Jezus was heengegaan, is het boek Handelingen. We zouden willen dat het meer vertelde dan het doet, maar het vertelt ons niet zoveel als we zouden willen weten over de meeste andere apostelen, of zelfs over de apostelen die het noemt en over wie het spreekt. Maar blijkbaar vertelt het genoeg. Blijkbaar is het genoeg om de beweging van Jezus te verbinden met de beweging van de gemeenten onder de heidenen waarover we in de brieven lezen. Het is dus die verbindende schakel.

6

Het doel en auteurschap van Handelingen

Het boek Handelingen heeft waarschijnlijk niet alleen als geschiedschrijving gediend, maar ook als apologetisch werk. Het woord ‘apologetisch’ komt van het Griekse woord apologia. Het betekent een verdediging. Veel boeken van de Bijbel, waarschijnlijk ook de Evangeliën, werden ten minste gedeeltelijk geschreven als verdediging van het Evangelie, zodat ongelovigen ervan overtuigd zouden raken dat het Evangelie waar is. Johannes schreef bijvoorbeeld zijn Evangelie, en aan het einde zei hij:

Jezus nu heeft in aanwezigheid van Zijn discipelen nog wel veel andere tekenen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek, maar deze zijn beschreven, opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam.

JOHANNES 20:30-31

Johannes maakt het heel duidelijk. Hij legt zijn kaarten op tafel: ‘De reden waarom ik dit boek heb geschreven en deze dingen heb opgetekend, is dat ik hoop dat je overtuigd zult worden. Ik hoop dat dit je ertoe zal brengen te geloven.’ Ik weet zeker dat Handelingen op dezelfde manier werd geschreven.

Handelingen werd geschreven door dezelfde schrijver die het derde Evangelie schreef. Ik gebruikte die term onlangs, en iemand vroeg wat ik bedoelde met het derde Evangelie. Ik doe niet geheimzinnig. Ik heb het over de vier Evangeliën die we hebben: Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes. Als we ze niet bij naam noemen, noemen we ze respectievelijk het eerste, tweede, derde en vierde Evangelie. De reden waarom soms op die manier over de Evangeliën wordt gesproken, is dat ze anoniem werden geschreven. De schrijvers van de Evangeliën hebben zichzelf nergens als schrijver bij naam genoemd.

Hoe weten we dat Mattheüs Mattheüs heeft geschreven? Hoe weten we dat Markus het tweede Evangelie schreef, Lukas het derde Evangelie, of Johannes het vierde? Ook dat is iets wat via kerkelijke overlevering aan ons is doorgegeven. Ook nu weer is er alle reden om die te vertrouwen, aangezien de kerk er niets bij zou winnen haar kinderen te misleiden over wie hun heilige boeken heeft gegeven. Het lijkt erop dat ze er groot belang bij zouden hebben die kennis te bewaren en niet verloren te laten gaan.

Sommige mensen zeggen: ‘Die zijn niet door zulke belangrijke mensen geschreven. Ze zijn door een stelletje onbeduidende figuren geschreven, en daarna wilde de kerk ze geloofwaardig laten lijken. Daarom zei de kerk dat deze mannen ze hadden geschreven.’ Wanneer mensen dat zeggen, beseffen ze niet hoe onbelangrijk Markus en Lukas bijvoorbeeld in de vroege kerk zijn. Markus is niet een van de apostelen, en in het boek Handelingen wordt hij zelfs niet erg gunstig afgeschilderd. Lukas wordt in het boek Handelingen niet eens bij naam genoemd, en ook nergens anders in de Bijbel, behalve wanneer Paulus aan de Kolossenzen en aan Filemon schrijft en een aantal mensen opsomt die bij hem zijn. Het is een lange lijst, en de naam van Lukas staat ertussen, maar hij is heel onbekend. We zouden nauwelijks ook maar iets over Lukas weten als het derde Evangelie niet aan hem werd toegeschreven en het boek Handelingen niet aan hem werd toegeschreven.

Dit is een zeer sterke reden om te geloven dat hij werkelijk de schrijver is. Want als hij het niet had geschreven en de kerk later iemand belangrijks als schrijver probeerde aan te wijzen, zodat mensen deze boeken zouden respecteren, dan zouden ze Lukas niet kiezen. Als zijn naam niet al aan deze boeken verbonden was, zou hij eigenlijk iemand zijn aan wie de meeste mensen in het boek Handelingen of waar dan ook nauwelijks aandacht schenken.

7

De wij-gedeelten en Lukas' reizen

Hij noemt zichzelf niet in het boek Handelingen, maar hij vermeldt op een nogal subtiele manier wanneer hij bij Paulus is. Het boek Handelingen bevat verschillende gedeelten die geleerden ‘wij-gedeelten’ noemen, omdat daarin het voornaamwoord ‘wij’ in de eerste persoon meervoud wordt gebruikt in plaats van ‘zij’ in de derde

persoon. In het grootste deel van het boek staat ‘zij’, omdat Lukas, als we ervan uitgaan dat Lukas de schrijver is, meestal schrijft over dingen waarbij hij zelf niet betrokken was. Wanneer hij over de apostelen spreekt, zegt hij:

Dat deden ze. Of wanneer hij vertelt dat iemand iets deed waar hij niet bij aanwezig was, zegt hij ‘zij’, zoals iedere schrijver of geschiedschrijver zou doen.

Maar er zijn bepaalde momenten waarop hij zonder enige ophef eenvoudigweg zegt:

En zo voeren we naar die-en-die plek.

Hij is plotseling overgegaan van ‘zij’ op ‘wij’. Op een later punt is het weer ‘zij’, omdat hij tijdens een ander deel van de reis niet met hen meegaat. Geleerden gebruiken deze ‘wij-gedeelten’ om vast te stellen op welk moment de schrijver bij Paulus was. Er zijn ongeveer drie ‘wij-gedeelten’, en de bezigheden van de schrijver zijn gemakkelijk te volgen.

Hij voegde zich tijdens de tweede zendingsreis in Troas bij Paulus, Silas en Timotheüs, vlak voordat ze naar Europa voeren. Hij vertelt hoe Silas, Paulus en Timotheüs in Troas aankwamen en probeerden te beslissen waar ze heen moesten gaan. Ze probeerden naar Bithynië te gaan, maar de Heere liet het hun niet toe. Ze probeerden naar Asia te gaan, maar de Heilige Geest liet het hun niet toe. Uiteindelijk kreeg Paulus een droom waarin een man uit Macedonië zei:

En Paulus kreeg 's nachts een visioen te zien: er stond een Macedonische man, die hem dringend vroeg: Kom over naar Macedonië en help ons!

HANDELINGEN 16:9

Paulus zei:

Daar gaan we naartoe.

Dan staat er:

Toen hij nu dit visioen gezien had, probeerden wij meteen naar Macedonië te reizen, omdat wij eruit opmaakten dat de Heere ons geroepen had aan hen het Evangelie te verkondigen. Wij voeren dan van Troas weg en koersten recht op Samothrake aan en de volgende dag op Neapolis.

HANDELINGEN 16:10-11

Dat is de eerste keer dat de schrijver in het verhaal voorkomt. Hij voegde zich in Troas bij hen, vlak voordat ze daarheen voeren. Daarna gingen ze naar Filippi, en dan volgt het verhaal waarin Paulus en Silas in de gevangenis worden geworpen en de gevangenvaarder bekeren. Toen ze de stad moesten verlaten, staat er:

En zij namen de weg door Amfipolis en Apollonia en kwamen in Thessalonica, waar een synagoge van de Joden was.

HANDELINGEN 17:1

en niet 'wij'. Het is duidelijk dat de schrijver in Filippi bleef toen Paulus en zijn metgezellen naar Thessalonica gingen. Later staat er echter:

Wij nu waren vooruitgegaan naar het schip en voeren weg naar Assus, waar wij Paulus aan boord zouden nemen, want zo had hij het ons opgedragen, omdat hijzelf te voet zou gaan. En toen hij zich in Assus bij ons gevoegd had, namen wij hem aan boord en gingen naar Mitylene. En daarvandaan voeren wij verder en kwamen de volgende dag ter hoogte van Chios, en de dag daarna legden wij aan in Samos en bleven in Trogyllion, en de daaropvolgende dag kwamen wij in Milete aan. Want Paulus had zich voorgenomen Efeze voorbij te varen om geen tijd in Asia te hoeven doorbrengen, want hij haastte zich om, als het mogelijk voor hem was, op de Pinksterdag in Jeruzalem te zijn. Maar hij stuurde iemand uit Milete naar Efeze en liet de ouderlingen van de gemeente halen. En toen zij bij hem gekomen waren, zei hij tegen hen: U weet hoe ik, van de eerste dag af dat ik in Asia aankwam, heel de tijd in uw midden geweest ben en de Heere gediend heb met alle nederigheid en veel tranen, en onder verzoeken die mij overkomen zijn door de aanslagen van de Joden; hoe ik niets van wat nuttig was, nagelaten heb u te verkondigen en te onderwijzen, in het openbaar en in de huizen, en ik heb zowel tegenover Joden als Grieken getuigd van de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus.

HANDELINGEN 20:13-21

De schrijver is soms bij hen en soms niet.

8

Het bewijs dat Lukas de schrijver is

Het is duidelijk dat hij geen groot punt maakt van wie hij is. Hij noemt zijn eigen naam nooit. Er zijn veel theorieën geweest over wie het was. De vroege kerk heeft daar nooit theorieën over gehad. Vanaf de vroegste kerkvaders heeft de kerk altijd gezegd dat het Lukas was. Maar geleerden proberen altijd iets nieuws te vinden. Weet je wat ervoor nodig is om te promoveren? Je moet een scriptie of proefschrift schrijven over iets waar nog nooit iemand over heeft geschreven. Je moet een idee hebben dat nog nooit iemand heeft gehad. Er rust dus sterke druk op mensen om te zeggen: 'Ik ga een proefschrift schrijven waarin ik beweer dat Lukas niet de schrijver was, maar die-en-die.'

Er bestaan andere theorieën over wie het heeft geschreven die in strijd zijn met de eeuwenoude overlevering van de kerk, maar al het bewijs pleit voor Lukas. We weten dat de schrijver op bepaalde plaatsen bij Paulus was, ook in Rome, toen Paulus daar uiteindelijk gevangengezet werd. De 'wij-gedeelten' van Handelingen vertellen ons dat. Toen Paulus in Rome gevangenzat, schakelde de schrijver weer over op de wij-vorm en reisde hij met Paulus mee naar Rome.

Toen Paulus vanuit Rome schreef, was Lukas een van de namen in zijn brieven. Paulus schreef vanuit Rome aan andere gemeenten en zei dat Lukas bij hem was en dat die andere mensen er ook waren. Maar de andere mensen die bij Paulus waren, worden in het boek Handelingen bij naam genoemd. Met andere woorden: zij zijn niet de schrijvers van het boek Handelingen, want de schrijver van het boek Handelingen noemt zichzelf niet. Hij noemt de andere personen, iedereen die niet hijzelf is.

Timotheüs kan het boek Handelingen dus niet geschreven hebben, want Timotheüs wordt in het boek Handelingen bij naam genoemd. Het kan Aristarchus niet zijn, en ook niet een van de andere mannen die aan het einde bij Paulus waren. Want zij worden bij naam genoemd als personen die niet tot de 'wij' behoren. Door uitsluiting blijkt de overlevering dat Lukas de schrijver is, volkomen logisch, en geen enkel alternatief is ook maar bij benadering even logisch.

Nog een bijkomstige kwestie die Bijbelgeleerden al vele tientallen jaren, waarschijnlijk al eeuwen, hebben opgemerkt, is het Grieks van het boek Lukas en het boek Handelingen, die allebei door dezelfde man zijn geschreven. Ik zal aangeven waarom we weten dat beide boeken door dezelfde man zijn geschreven. Het is het meest beschaafde en meest ontwikkelde Grieks van alle boeken in het Nieuwe Testament, met als mogelijke uitzondering Hebreeën, dat ongeveer op hetzelfde niveau staat. Paulus was bijvoorbeeld niet erg beschaafd in de manier waarop hij in het Grieks schreef, en de meeste andere schrijvers waren dat ook niet. Ze schreven redelijk goed, maar ze waren geen literaire genieën in het Grieks. Maar Lukas, Handelingen en Hebreeën — en sommige mensen denken dat Lukas ook Hebreeën heeft geschreven; niemand weet het zeker — zijn geschreven in het meest geletterde Grieks van alle boeken in het Nieuwe Testament. En toevallig gebruiken ze bepaalde woorden waarvan bekend is dat ze voorkomen in de oude medische teksten van de Griekse artsen. Daar is behoorlijk veel van. Ik herinner me het aantal niet, maar geleerden hebben een verrassend groot aantal Griekse woorden in het boek Lukas en het boek Handelingen gevonden die medische vaktermen zijn.

De reden waarom dit natuurlijk in de richting van Lukas wijst, is dat Paulus in Kolossenzen, hoofdstuk 4, vers 14, over Lukas spreekt. Dit is de enige keer dat hij ons iets over hem vertelt, en het is niet veel. We weten heel weinig over Lukas, maar dit zegt hij in elk geval over hem. In Kolossenzen 4:14 zegt Paulus:

Lukas, de arts, de geliefde, groet u, en Demas.

KOLOSSENZEN 4:14

enzovoort. Hij zegt dat Lukas de arts is, en degene die het derde Evangelie en het boek Handelingen heeft geschreven, kan heel goed een arts zijn geweest. De woordenschat die hij gebruikt, geeft beslist enige aanwijzing dat hij dat heel goed geweest kan zijn.

Met andere woorden, er is werkelijk niets wat zou uitsluiten dat Lukas de schrijver was. En er is geen andere ons bekende persoon die ervoor in aanmerking zou komen en waarschijnlijker zou zijn, en voor wie er beter bewijs is dat hij de schrijver is. Daarom aanvaarden alle behoudende christenen dat Lukas het derde Evangelie en Handelingen heeft geschreven. Daarom is zijn naam aan beide boeken verbonden.

9

Lukas en Handelingen als tweeluik

Het boek Handelingen vermeldt niet dat Lukas de schrijver is. Hoe weten we dan dat het door dezelfde schrijver is geschreven als het Evangelie volgens Lukas? Een van de manieren waarop we dat weten, is natuurlijk dat de Griekse stijl dezelfde is, enzovoort. Maar dat zou niet doorslaggevend zijn, behalve dat de schrijver, als je naar Lukas 1:3 kijkt — ik zal de eerste drie verzen lezen, Lukas 1:1–3 — zegt:

Aangezien velen ter hand genomen hebben een verslag op te stellen van de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben, zoals zij die van het begin af ooggetuigen en dienaren van het Woord zijn geweest, aan ons overgeleverd hebben, heeft het ook mij goedgegund, na alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht te hebben, het geordend voor u te beschrijven, hooggeachte Theofilus,

LUKAS 1:1-3

Als je naar Handelingen, hoofdstuk 1, vers 1 kijkt, begint het als volgt:

Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus, over alles wat Jezus begonnen is te doen én te onderwijzen,

HANDELINGEN 1:1

Merk op dat beide boeken gericht zijn aan iemand die Theofilus heet. Het tweede boek zegt:

Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus, over alles wat Jezus begonnen is te doen én te onderwijzen, tot op de dag waarop Hij opgenomen is, nadat Hij door de Heilige Geest aan de apostelen, die Hij uitgekozen had, opdrachten had gegeven.

HANDELINGEN 1:1-2

Dat is precies wat het boek Lukas behandelt. Hij geeft te kennen:

Nu pak ik het verhaal daar weer op en ga ik vanaf dat punt verder.

Maar het belangrijkste punt is dat Theofilus de ontvanger van beide boeken is en dat van Handelingen wordt gezegd dat het het tweede boek is dat aan hem is geschreven. Naast de overlevering dat dezelfde schrijver beide boeken heeft geschreven, heb je dus deze zeer sterke aanwijzing vanuit het interne bewijs van het boek.

10

Theofilus als ontvanger van beide boeken

Wie was Theofilus? Daar bestaan theorieën over, maar niemand weet het zeker. Theofilus is een Grieks woord dat ‘liefhebber van God’ betekent. Theos betekent God, en philos of philia betekent liefhebber. ‘Een liefhebber van God’ is dus wat Theofilus betekent. Sommige mensen denken daarom dat de schrijver misschien niet aan één persoon schrijft, maar gewoon aan de christelijke lezers in het algemeen, en hen aanspreekt met: ‘O liefhebber van God, mijn geliefde broeders, mijn mede-liefhebbers van God.’ Dat zou hij kunnen doen, maar het is niet waarschijnlijk.

Eén reden waarom het niet waarschijnlijk is, is dat Theofilus in die tijd een zeer gangbare eigenaam was in de Griekse wereld. Daarom is het minstens even waarschijnlijk dat dit een man met die naam is. Ook wordt hij de eerste keer dat hij wordt aangesproken, in Lukas, hoofdstuk 1, vers 3, aangeduid als:

Hooggeachte Theofilus.

‘Hooggeachte’ was een gebruikelijke manier om iemand met een hoge overheidsrang aan te spreken. We zien Paulus later in het boek Handelingen zelfs zeggen:

Dat wij door uw toedoen grote vrede gekregen hebben en dat er veel prijzenswaardige diensten aan dit volk bewezen worden door uw wijs beleid, zeer machtige Felix, erkennen wij ten volle en overal met alle dankbaarheid.

HANDELINGEN 24:3

of:

Maar hij zei: Ik ben niet buiten zinnen, zeer machtige Festus, maar ik spreek woorden van waarheid en van gezond verstand.

HANDELINGEN 26:25

waarbij hij een overheidsfunctionaris met een vergelijkbare eretitel aanspreekt, net zoals je een rechter met ‘edelachtbare’ zou aanspreken, of een koning met ‘majesteit’. Dit was een gangbare manier om een Romeinse overheidsfunctionaris aan te spreken.

De meeste geleerden hebben daarom, denk ik, geconcludeerd dat Theofilus een bepaalde functie binnen de Romeinse overheid moet hebben gehad. Sommigen hebben gedacht dat hij misschien een functionaris was die aan de zaak van Paulus was toegewezen, want het boek Handelingen eindigt met Paulus in de gevangenis, terwijl hij wacht om in Rome voor Nero terecht te staan. Aangezien Nero waarschijnlijk niet zelf al het onderzoek zou doen naar iedere zaak die hem werd voorgelegd — hij bestuurde het hele rijk — zou hij binnen zijn regering ondergeschikten hebben die het onderzoek zouden uitvoeren en hem verslag zouden uitbrengen en aanbevelingen zouden doen, enzovoort.

Sommigen hebben gedacht dat Theofilus misschien iemand was die binnen het Romeinse bestuur was aangesteld om zich in de zaak van Paulus te verdiepen. Lukas zegt als het ware: „Ik zal je het hele verhaal vertellen. Laten we beginnen met het verhaal van Jezus, en daarna komen we bij het verhaal van Paulus.” Handelingen eindigt terwijl Paulus op zijn proces wacht. De theorie dat Theofilus een Romeinse functionaris was die was aangesteld om de zaak van Paulus te onderzoeken, is een heel aannemelijke theorie. Niet alle geleerden zijn ervan overtuigd dat we hem zo moeten zien, en er is geen bewijs dat dit werkelijk zo was.

Maar iets interessants is dat Lukas hem in Lukas 1, vers 3, aanspreekt met de titel:

heeft het ook mij goedgeacht, na alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht te hebben, het geordend voor u te beschrijven, hooggeachte Theofilus,

LUKAS 1:3

Maar wanneer hij Handelingen schrijft, noemt hij hem alleen:

Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus, over alles wat Jezus begonnen is te doen én te onderwijzen,

HANDELINGEN 1:1

Dat is veel hartelijker en veel informeler. Een theorie die wel enige grond heeft, is dat Theofilus geen christen was toen Lukas aan hem schreef, maar slechts een Romeinse functionaris. Daarom sprak hij hem formeler aan. Maar door het lezen van het boek Lukas werd de man een broeder in de Heere. Toen Lukas dus een tweede deel van zijn werk schreef, sprak hij hem informeler aan, als een broeder die hij goed kende:

O Theofilus. Veel hiervan is slechts theorie, maar het is wel een theorie die gebaseerd is op wat we hebben. Het bewijsmateriaal past beslist bij de theorie en lijkt die volgens mij bijna te suggereren.

11

Ooggetuigen van de opstanding

Ik heb wel gezegd dat we niet weten wie Theofilus was en ook niet precies weten met welk doel Lukas aan hem schreef. In de aantekeningen ben ik daar snel aan voorbijgegaan. Als je die hebt gevolgd, wil je er misschien naar teruggaan. Toch lijkt Lukas te schrijven om een lezer te overtuigen, of dat nu Theofilus zelf was of een van de latere lezers. Het boek werd uiteraard niet alleen aan Theofilus gegeven. De gemeente

had er kopieën van en later werd het een deel van de Bijbel. Lukas lijkt te schrijven om een lezer ervan te overtuigen dat het Evangelie waar is, want hij presenteert de geschiedenis op een manier die dat punt heel krachtig duidelijk maakt.

Eén manier waarop hij dat doet, is dat hij door het hele boek Handelingen heen het getuigenis naar voren brengt van ooggetuigen van de opstanding van Jezus. Dit wordt benadrukt in alle preken in Handelingen 2, Handelingen 3, Handelingen 9, Handelingen 10 en Handelingen 13. Wanneer je die preken doorneemt, benadrukken ze eigenlijk allemaal dat de predikers zeiden:

We hebben Hem gezien. Wij zijn daar getuige van.

Het is heel belangrijk om op te merken dat ik eens werd geïnterviewd in een atheïstisch radioprogramma. Daar maakte ik het punt dat wij christenen vaak maken: één reden waarom het heel overtuigend is dat Jezus uit de dood is opgestaan, is dat de apostelen zijn gestorven voor hun getuigenis daarover. Gewoonlijk sterven mensen niet voor iets waarvan ze weten dat het onwaar is. Het feit dat de apostelen bereid waren voor hun getuigenis te sterven, wijst erop dat ze heel oprecht waren en wisten waarover ze spraken.

Mijn atheïstische presentator zei: „Dat betekent niets. Mensen van allerlei godsdiensten sterven voor hun overtuigingen. Moslims sterven voortdurend voor hun overtuigingen.”

Ik zei: „Ik heb helemaal niet gezegd dat ze voor hun overtuigingen stierven. Ze stierven voor hun getuigenis. Dat is een groot verschil.”

Een getuigenis is wat je in de rechtszaal aflegt. Je zegt dan: „Ik heb dit gezien.” Als het geen ooggetuigenverslag is, wordt het door de rechtbank afgewezen als een verklaring van horen zeggen. Door het hele boek Handelingen heen vinden we ooggetuigenverslagen:

We hebben Hem gezien.

Het verschil met een hedendaagse zelfmoordterrorist die zichzelf voor Allah opblaast, is dat die zelfmoordterrorist in de islam en in Mohammed gelooft, maar Mohammed nooit heeft gezien. Hij heeft dit geleerd van zijn ouders, die het weer van hun ouders

hebben geleerd, enzovoort. Hij heeft overtuigingen en kennelijk gelooft hij daar heel oprecht in, genoeg om zichzelf ervoor te doden. Je kunt iets zo sterk geloven dat je jezelf ervoor doodt en toch misleid zijn. Maar wanneer je zegt: „Ik heb dit gezien en ik sterf nog liever dan dat ik het ontken”, ben je niet misleid. Misschien ben je een fanaticus, maar je bent niet misleid. Je weet waarover je spreekt en je bent oprecht.

Dat is het belangrijke punt. Het boek Handelingen vermeldt keer op keer het ooggetuigenverslag van Petrus, Johannes en Paulus, die zeggen dat er getuigen waren van Zijn opstanding.

12

De opstanding als beslissend bewijs

Omdat er zoveel verhalen over Jezus zijn en ze allemaal opwindend en gedenkwaardig zijn, moeten we begrijpen dat de opstanding van Jezus uniek is onder de wonderen van Jezus en dat die bewees Wie Hij was. Je zou kunnen zeggen dat de opwekking van Lazarus uit de dood waarschijnlijk ook zou bewijzen Wie Hij was. Of de genezing van een blindgeboren man, of het uitdrijven van demonen. Ik denk dat die dingen inderdaad bewezen Wie Hij was. Het probleem is echter dat er goochelaars en bedriegers zijn die door bedrog soortgelijke dingen hebben gedaan. Iemand zou kunnen beweren dat die dingen in scène waren gezet, dat Hij niet werkelijk God was, maar alleen wist hoe Hij deze dingen moest doen, zoals de tovenaars van de farao wisten hoe ze de wonderen van Mozes konden namaken.

Maar jezelf uit de dood opwekken, nadat je had voorzeggd dat je dat zou doen, is iets anders. Jezus zei drie keer tegen Zijn discipelen:

Zie, wij gaan naar Jeruzalem en de Zoon des mensen zal aan de overpriesters en schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen; en zij zullen Hem aan de heidenen overleveren om Hem te bespotten en te geselen en te kruisigen; maar op de derde dag zal Hij opgewekt worden.

MATTHEÛS 20:18-19

De discipelen herinnerden zich dat niet eens en geloofden het ook niet, totdat Hij uit de dood was opgestaan.

En er waren voorzorgsmaatregelen genomen om het te verhinderen, want er waren natuurlijk bewakers bij het graf geplaatst, het graf was verzegeld, enzovoort. Alles was erop gericht te verhinderen dat dit zou gebeuren.

Nu was het graf een paar dagen nadat Jezus gestorven was duidelijk leeg, dus iemand heeft het lichaam weggehaald. Of Jezus Zelf stond op en haalde Zijn eigen lichaam uit het graf, zoals de getuigen natuurlijk zeggen dat het gebeurd is, of andere mensen hebben het lichaam weggehaald. Maar wie zou dat doen? Het kunnen óf de vijanden van Christus zijn geweest, óf de vrienden van Christus. Andere categorieën zijn er niet.

De vijanden van Christus zouden het niet doen. Of, als ze het wel hadden gedaan, zouden ze beslist hebben onthuld dat zij het gedaan hadden, zodra de apostelen de opstanding begonnen te verkondigen. Want de beste manier om te voorkomen dat de apostelen het christendom verspreiden, is natuurlijk het dode lichaam van Jezus tevoorschijn halen en zeggen: 'Luister, ik weet niet waarom deze mannen zeggen dat deze man uit de dood is opgestaan. Hier is zijn lichaam. Wij hebben het verplaatst. Daarom was het graf leeg. Zij hebben zich vergist, maar hier is het dode lichaam.'

Iedere vijand van Christus die wist wat er met het lichaam gebeurd was en wist waar het te vinden was, zou het beslist tevoorschijn hebben gehaald. Maar niemand deed dat. Ze wisten niet waar het was. Het enige verhaal dat ooit voor iemand aannemelijk heeft geklonken, is dus dat de apostelen het lichaam gestolen hebben en er vervolgens over gelogen hebben.

Nogmaals, je zou kunnen aanvoeren dat de apostelen om te beginnen geen enkele reden zouden hebben om het lichaam te stelen. Wat leverde het hun op om de christelijke godsdienst te beginnen? De marteldood. Ze leefden in armoede. Ze werden hun hele leven vervolgd en moesten van stad naar stad vluchten. Dat is niet bepaald een aantrekkelijk leven. Het zou aantrekkelijker zijn geweest om gewoon weer te gaan vissen, en ook winstgevender. Ze zouden geen enkele reden hebben om hierover te liegen. Ze wilden geen godsdienst beginnen. Ze hadden geen enkele godsdienstige

opleiding gehad. Ze geloofden het omdat ze zagen dat Hij uit de dood was opgestaan. Als ze wisten dat ze logen, zouden ze daar niet voor gestorven zijn. Als ze het lichaam gestolen hadden, zouden ze weten dat ze logen.

Dit is dus waar het om gaat: de opstanding van Christus, waarvan ooggetuigen getuige waren, is het sterkste bewijs dat het christendom echt is. Er is geen logisch of historisch argument tegen de opstanding dat bij onderzoek niet uit elkaar valt. Maar het argument dat Hij werkelijk uit de dood is opgestaan en dat deze mannen daarvan getuige waren, valt bij onderzoek nooit uit elkaar, omdat alle feiten ermee overeenstemmen.

13

Jezus werkt verder door Zijn gemeente

Handelingen legt dit ooggetuigenverslag vast en vormt daarmee een krachtig apologetisch argument voor de geldigheid van het christendom. Bovendien laat het ook zien dat Christus bleef bestaan en door Zijn discipelen bleef werken. Want de discipelen, die toen door Zijn Geest bekrachtigd waren, deden dezelfde wonderen die Hij deed. Telkens wanneer zij wonderen deden, zeiden ze: ‘Wij hebben dit niet door onze eigen kracht gedaan. Jezus doet nog steeds wonderen. Jullie hebben Hem gedood, maar Hij is uit de dood opgestaan en Hij doet deze werken die jullie voor je ogen zien gebeuren.’

De apostelen waren niet gewoon nabootsers die wonderen deden en Jezus imiteerden. Zij waren werkelijk Zijn lichaam, Zijn vlees en Zijn beenderen. De gemeente is het lichaam van Christus, door wie Christus blijft werken. Zelfs het openingsvers van Handelingen wijst erop dat Lukas dit bedoelt, wanneer hij zegt:

Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus, over alles wat Jezus begonnen is te doen én te onderwijzen, tot op de dag waarop Hij opgenomen is, nadat Hij door de Heilige Geest aan de apostelen, die Hij uitgekozen had, opdrachten had gegeven.

HANDELINGEN 1:1-2

Dat wijst erop dat dit alleen maar het begin was. Jezus bleef dingen doen en onderwijzen nadat Hij was opgenomen, en dat deed Hij door Zijn lichaam, de gemeente. Lukas gaat je daarover vertellen in het tweede deel van zijn werk. Ook dat is iets wat hij aantoonst: Jezus, Die is opgestaan en van Wie onze getuigen hebben getuigd, bewees dat Hij was opgestaan door precies dezelfde dingen te blijven doen die Hij vóór Zijn dood deed. Maar Hij deed ze door Zijn vertegenwoordigers. Hij deed ze door Zijn handen en Zijn voeten, Zijn vlees en Zijn beenderen, die Zijn lichaam vormen, de gemeente. Ook dat maakt Handelingen duidelijk.

14

Christus overwint demonische machten

Op zijn eigen manier bewijst Handelingen ook dat Christus verheven is boven de demonische machten. Want het boek Handelingen vermeldt vele keren waarop de vertegenwoordigers van Christus de vertegenwoordigers van satan tegenkomen. Of het nu Simon de tovenaars is, die Petrus in Handelingen 8 terechtwijst, Elymas de valse profeet, die Paulus in Handelingen 13 met blindheid slaat, of het door een demon bezeten meisje in Handelingen 16, uit wie Paulus een demon verdrijft: ze komen voortdurend demonische machten tegen die zich tegen hen verzetten, en iedere keer overwinnen ze die in de Naam van Jezus.

Toen Paulus volgens Handelingen 19 in Efeze was, was zijn bediening zo krachtig dat hij schorten en zweetdoeken die met zijn lichaam in aanraking waren geweest naar door demonen bezeten mensen kon sturen. Dan verlieten de demonen hun slachtoffers zonder dat Paulus er zelfs maar bij was, alleen maar omdat zijn eigen zweetdoek naar hen toe werd gestuurd.

In diezelfde stad probeerden enkele valse duivelbezweerders demonen uit te drijven.
Ze zeiden:

En enkelen van de rondtrekkende Joodse duivelbezweerders waagden het de Naam van de Heere Jezus uit te spreken over hen die boze geesten hadden. Zij zeiden: Wij bezweren u bij Jezus, Die door Paulus gepredikt wordt.

HANDELINGEN 19:13

En de demon zei:

Maar de boze geest antwoordde en zei: Jezus ken ik en van Paulus weet ik af, maar u, wie bent u?

HANDELINGEN 19:15

Met andere woorden, de demonen maken heel duidelijk dat ze bang zijn voor Jezus en Paulus, maar niet bang zijn voor deze mannen.

Een van de thema's die je steeds opnieuw ziet, is dat er een geestelijke strijd wordt gevoerd tussen het Koninkrijk van God en het koninkrijk van satan. Die strijd wordt gekenmerkt door vele confrontaties. Het boek Handelingen legt veel van deze confrontaties vast en maakt duidelijk dat wanneer zoiets gebeurt, het koninkrijk van satan er het slechtst vanaf komt, omdat het Koninkrijk van God sterker is. Christus is sterker.

Lieve kinderen, u bent uit God en u hebt hen overwonnen, want Hij Die in u is, is groter dan hij die in de wereld is.

1 JOHANNES 4:4

is beslist een van de dingen die door de verhalen in het boek Handelingen worden aangetoond.

15

Gods Koninkrijk overwint aardse machten

Het boek Handelingen maakt volgens mij ook duidelijk dat het Koninkrijk van Christus superieur is aan wereldse regeringen. Het is niet alleen superieur aan het satanische rijk van het occulte, maar ook aan de politieke machten die vanuit aards oogpunt de machtigste machten ter wereld lijken te zijn, zoals het Romeinse Rijk, de keizer, of zelfs de plaatselijke bestuurders van Romeinse steden en dergelijke, met wie de apostelen telkens weer te maken krijgen. De gevestigde machten, of dat nu het Joodse Sanhedrin is of de Romeinse functionarissen in de verschillende steden waar Paulus predikt, proberen het Evangelie tegen te houden. Ze zetten hen in de gevangenis, maar de deuren gaan open.

Petrus werd in Handelingen hoofdstuk 12 gevangengezet. Een engel liet hem vrij. De bewakers die verantwoordelijk voor hem waren, werden ter dood gebracht omdat ze hun gevangene waren kwijtgeraakt. Ze wisten niet wat er met hem gebeurd was. Paulus en Silas zitten in Handelingen hoofdstuk 16 in de gevangenis in Filippi. Dan komt er een aardbeving die de gevangenisdeuren opent, en de ketenen vallen van hun handen. Het is heel duidelijk dat de gemeente blijft bestaan, wat er ook gebeurt. De gemeente gaat door.

Natuurlijk bleven de apostelen niet eeuwig in leven. Dat wordt van niemand verwacht. Maar telkens weer, wanneer het gezag van de overheid hun opmars in de heidense wereld probeerde tegen te houden, af te remmen of te belemmeren, werkte dat eenvoudigweg niet. Ondanks de pogingen van de machtigste regering ter wereld om hen tegen te houden, veroverden ze toch het Romeinse Rijk met alleen het Evangelie, zonder zwaarden en zonder oorlog. Het Romeinse Rijk werd uiteindelijk inderdaad christelijk. Dat gebeurde niet tijdens hun leven, maar wel door het werk dat zij hadden gedaan. Uiteindelijk werkte het.

Het boek Handelingen geeft ons volgens mij dus vier manieren waarop de onmiskenbare superioriteit van het Evangelie boven al het andere wordt aangetoond. Ten eerste zijn er talrijke ooggetuigen die van Zijn opstanding hebben getuigd.

Ten tweede zijn er bewijzen dat Jezus na Zijn dood en opstanding door middel van de apostelen bleef werken en precies dezelfde soort werken deed. De apostelen zeiden niet:

Dat doen wij dus.

Ze zeiden:

Toen Petrus dat zag, antwoordde hij het volk: Israëlitische mannen, waarom verwondert u zich hierover, of waarom kijkt u ons zo doordringend aan, alsof wij door onze eigen kracht of godsvrucht hebben bewerkstelligd dat deze man nu loopt? De God van Abraham, Izak en Jakob, de God van onze vaders, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt, Die u hebt overgeleverd. U hebt Hem verloochend vóór Pilatus, toen die oordeelde dat men Hem zou loslaten. U echter hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend en gevraagd dat u een moordenaar geschonken zou worden, maar de Vorst van het leven hebt u gedood, Die God uit de doden opgewekt heeft, waarvan wij getuigen zijn. En Zijn Naam heeft deze man, die u ziet en kent, sterk gemaakt door het geloof in Zijn Naam. En het geloof dat er is door Hem, heeft hem in aanwezigheid van u allen deze volkomen gezondheid gegeven.

HANDELINGEN 3:12-16

Het is een voortzetting van het werk van Jezus door Zijn lichaam, de gemeente. Dan zijn er natuurlijk deze confrontaties met de satanische wereld en ook met de Romeinse politieke wereld. De verhalen in het boek Handelingen maken heel duidelijk dat het Koninkrijk van God superieur is aan alles en door geen enkele menselijke of demonische macht zal worden tegengehouden.

16

Handelingen als geestelijke maatstaf

Een van de dingen die ik voor mijzelf waardevol heb gevonden in het boek Handelingen, en die volgens mij iedere christen daarin kan vinden, is dat het ons helpt onze eigen geestelijke temperatuur op te nemen. In je aantekeningen staat dat op de eerste bladzijde onder C. Wat bedoel ik met het opnemen van onze geestelijke temperatuur? Dat spreekt waarschijnlijk min of meer voor zich. Hoe gezond zijn wij als gemeente? Hoe gaat het geestelijk met ons?

Als we alleen naar de hedendaagse gemeente kijken, hebben we waarschijnlijk het gevoel dat we het ongeveer gemiddeld doen. We doen het niet slechter dan de meesten en beter dan sommigen. Als we in de kerkgeschiedenis terugkijken naar de middeleeuwen, zeggen we dat we het geweldig doen vergeleken met het pausdom en de Roomse Kerk in de middeleeuwen. Die waren door en door verdorven. Maar als we terugkijken naar de apostelen en dat de maatstaf is, dan zeggen we: ‘Nou, we zouden het beter kunnen doen. We zouden het beter kunnen en moeten doen, en misschien zijn we niet zo gezond als we dachten.’

In sommige perioden is de gemeente ongezonder geweest dan nu. Maar we moeten onszelf niet afmeten aan de middeleeuwse kerk, of zelfs aan de huidige gemeente, en zeggen: ‘Volgens mij doen wij het beter dan de meeste van deze gemeenten.’ Dat is niet de maatstaf die we moeten hanteren. We moeten ons richten naar de norm die de apostelen hebben gesteld. Zij hebben de gemeente gesticht en de normen vastgesteld.

We kunnen het boek Handelingen daarom gebruiken op een manier waarop we geen enkel ander boek in de Bijbel kunnen gebruiken, en trouwens ook geen enkel boek buiten de Bijbel. Geen enkel ander boek ter wereld kan ons helpen onze eigen geestelijke werkelijkheid en geestelijke gezondheid te vergelijken met de ware maatstaf, namelijk de apostolische beweging die Jezus met Pinksteren door middel van de apostelen begon.

17

Het voorbeeld van echte opwekking

Om te beginnen is iedereen geïnteresseerd in opwekking. Volgens mij geldt dat in elk geval voor de meeste gemeenten. De meeste gemeenten zouden graag meemaken wat zij een opwekking noemen. Iedereen weet dat daarvoor de Heilige Geest moet komen en aan het werk moet gaan, mensen tot bekering moet brengen, de gemeente nieuw leven moet inblazen en kracht en heerlijkheid moet geven aan het getuigenis van Jezus.

Ik weet niet of je ooit een opwekking hebt meegemaakt. Ik heb het geluk gehad er een mee te maken. Ik heb niets gedaan om die tot stand te brengen. Misschien heb ik er wel aan bijgedragen dat die schade opliep; ik weet het niet. Ik hoop van niet. Maar in de jaren zeventig was er de Jesus Movement. Ik was zestien jaar oud en mocht er eenvoudigweg getuige en deelnemer van zijn. Het was een echte opwekking.

Duizenden mensen uit de jongere generatie werden in zeer korte tijd behouden. Velen van hen werden later zendelingen en voorgangers, en velen van hen zijn voorganger van heel grote gemeenten. Greg Laurie, die een heel grote gemeente en een enorme evangelisatieorganisatie heeft, bijna zoals Billy Graham, kwam tot bekering in hetzelfde jaar waarin ik, in 1970, naar Calvary Chapel Costa Mesa kwam. Dat was toen de opwekking net echt op gang begon te komen. In die tijd openbaarde de Heilige Geest Zich op veel manieren die je in onze tijd zelden ziet. Maar zelfs dat was niet helemaal zoals in het boek Handelingen.

Het boek Handelingen geeft ons het model voor een opwekking door de Heilige Geest. Als we een opwekking willen, kunnen we zien hoe God die tot stand bracht. Hij deed dat bijvoorbeeld niet door een zeer invloedrijke spreker binnen te halen, met muziek, musici, toneel en allerlei dingen die wij soms proberen te gebruiken om een gemeente te laten groeien. Soms laten we gemeenten op die manier inderdaad groeien, maar ze groeien niet noodzakelijkerwijs gezond. Ze worden groter. Maar gezond groeien is volgens mij wat bij ons ontbreekt.

Hoe kwam die opwekking in de vroege gemeente op gang? De mensen waren allemaal op één plaats, eensgezind, en baden dat de Heilige Geest zou neerdalen. Het duurde tien dagen voordat dat gebeurde. Soms moet je misschien langer doorgaan. Maar zij gingen er niet op uit om de boel op gang te brengen. Ze probeerden God door hun gebeden en hun eenheid in beweging te brengen.

18

Eenheid als vrucht van de Geest

Ook de eenheid van de gemeente, die in het boek Handelingen vaak wordt genoemd en zoveel buitenstaanders diep onder de indruk bracht, had er veel mee te maken dat mensen de gemeente binnenkwamen. Jezus zei dat dit zo zou zijn toen Hij in Johannes hoofdstuk 17 voor de gemeente bad. Tweemaal zei Jezus dat de eenheid van Zijn volgelingen aan de wereld duidelijk zou maken dat de Vader Hem had gezonden, onder meer in Johannes 17:21:

opdat zij allen één zullen zijn, zoals U, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zullen zijn, opdat de wereld zal geloven dat U Mij gezonden hebt.

JOHANNES 17:21

Met andere woorden, Jezus zei dat de eenheid van de gemeente de wereld ervan zou overtuigen dat God Jezus had gezonden.

We zien tegenwoordig niet veel eenheid in de gemeente. Er zijn slechtere tijden geweest, maar er zijn beslist ook betere tijden geweest. Volgens mij is de eenheid van de gemeente zowel een voorwaarde voor opwekking als een gevolg ervan. Voordat de opwekking uitbrak, waren de discipelen op één plaats en eensgezind. Eensgezind betekent dat ze één bedoeling hadden. Ze waren verenigd en baden samen, en dat leidde ertoe dat de Geest werd uitgestort.

Nadat de Geest was uitgestort, liet Hij niet alleen de omvang, maar ook de eenheid van de gemeente toenemen. We zien:

En de menigte van hen die geloofden, was een van hart en een van ziel; en niemand zei dat iets van wat hij bezat, van hemzelf was, maar alles hadden zij gemeenschappelijk.

HANDELINGEN 4:32

Wanneer iemand iets nodig had, voelde iedereen de nood van die ander alsof het zijn eigen nood was. Ze waren als één lichaam. Zoals Paulus zei:

En als één lid lijdt, lijden alle leden mee. Als één lid eer ontvangt, verblijden alle leden zich mee.

1 KORINTHE 12:26

Zo verwoordde Paulus het in 1 Korinthe 12.

Die eenheid, waarbij iedereen voelde: ‘Wat jou overkomt, overkomt mij; wij zijn één lichaam’, lijkt op de eenheid waarin mijn vrouw en ik één vlees zijn. Alles wat mij schade toebrengt, doet op hetzelfde moment ook haar pijn, of omgekeerd. Dat soort eenheid hoort bij de opwekking in het boek Handelingen. We zien tegenwoordig niet veel van die eenheid, en volgens mij is dat één reden waarom we niet veel opwekking zien, al is het niet de enige factor.

19

De maatstaf voor discipelschap en bediening

Het belangrijkste is dat we, door naar het boek Handelingen te kijken en te onderzoeken wat daar gebeurt, de grondslag van echte opwekking te zien krijgen. Ook zien we wat het in ons is dat die opwekking misschien belemmert. Een andere manier waarop het boek ons helpt onze temperatuur op te nemen, is dat we daarin de ware maatstaf voor discipelschap en bediening zien.

Discipelschap vereiste volledige toewijding. Vooral in tijden van vervolging betekende dit dat je bereid moest zijn om te sterven, en soms stierf je heel jong als je Christus wilde volgen. Je moest gehoorzamen. Als je niet gehoorzaamde, is er minstens één geval waarin een echtpaar op bovennatuurlijke wijze dood neerviel omdat ze hadden gelogen en de onzuiverheid van hun getuigenis God niet behaagde. We zien hoeveel toewijding aan gerechtigheid het discipelschap in die gemeente inhield.

Wanneer je in het boek Handelingen de bediening van Petrus, Paulus, Filippus of Stefanus bestudeert, zul je niets zien wat lijkt op veel van de invloedrijke bedieningen van tegenwoordig. Om te beginnen denk ik niet dat ze het voor geld deden. Volgens mij werden ze onderhouden en voorzag God in hun behoeften, maar volgens mij kregen ze geen salaris. Volgens mij was er niet ergens een hoofdkantoor in Jeruzalem of Antiochië dat Paulus een salaris stuurde wanneer hij in het zendingsveld werkzaam was. Ze vertrouwden op God. Dienaars moesten op God vertrouwen, hun leven op het spel zetten en moedig zijn. In het boek Handelingen krijg je een model van echt discipelschap en echte christelijke dienaars.

20

De werkelijkheid van het bovennatuurlijke

Nog iets anders: hoe voel je je wanneer je het boek Handelingen leest en over deze bovennatuurlijke dingen leest? Voelt het onwerkelijk? Toen ik jong was, vóór de Jezusbeweging, zat ik in een gemeente en was ik christen. Wanneer ik het boek Handelingen las, of zelfs over het leven van Jezus in de evangeliën, over de wonderen en al die dingen, hoe de Heilige Geest hen vervulde en zij al die grote dingen deden, wist ik dat het waar was. Maar het stond zo ver van mijn eigen ervaring af dat het eerder onwerkelijk dan realistisch leek. Ik wist dat God die dingen had gedaan, maar het leek geen enkel verband te hebben met wat God nu doet, althans niet met iets waarover ik had gehoord of wat ik had gezien.

Toen de opwekking kwam, werd ook ik vervuld met de Geest. Vanaf dat moment las ik het boek Handelingen heel anders. Wanneer ik die dingen las, klonk dat namelijk ongeveer zoals het hoorde. Dat klonk echt. Dat leek een beetje op wat er gaande was.

Mensen werden genezen. Heel veel mensen werden behouden. Er was vervolging en er waren zelfs martelaren. Dit is het soort dingen dat in de vroege gemeente normaal was.

Als je het leest en het komt niet erg normaal of realistisch over, kan dat een manier zijn om je eigen geestelijke temperatuur te beoordelen. Hoe geestelijk ben ik? Hoe werkelijk is de Heilige Geest in mijn leven? Als Hij dat niet is, zal dit aanvoelen alsof je de Ilias en de Odyssee leest. Maar als Hij voor jou even werkelijk is als voor deze mensen, zul je het lezen en denken: ‘Ja, dit zijn mijn makkers hier. Ik ken tegenwoordig mensen zoals zij, die zulke dingen doen.’

Wanneer je het boek Handelingen leest, werpt het werkelijk licht op de kwaliteit van het christelijk geloof in onze eigen tijd. Die vergelijking valt niet altijd positief uit.

21

De verhouding tussen Petrus en Paulus

Ik ga sommige dingen in de aantekeningen overslaan, maar ik wil er wel op wijzen dat de schrijver kennelijk bewust parallellen tussen Petrus en Paulus laat zien. Lukas is duidelijk een groot bewonderaar van Paulus, maar hij heeft ook respect voor Petrus. We weten dat Petrus en Paulus niet altijd volkomen eensgezind waren, hoewel ze dat gewoonlijk wel waren. Ze hadden zo hun momenten.

Volgens Galaten hoofdstuk 2 zei Paulus dat hij Petrus een keer openlijk, in het bijzijn van allen, terecht moest wijzen. Dat moet voor Petrus beschamend zijn geweest. En Paulus moet veel moed nodig hebben gehad om voor de gemeente daadwerkelijk kritiek te leveren op de man die de voornaamste apostel was die Jezus had aangesteld, de meest gerespecteerde apostel. Dit was de man die op de Pinksterdag predikte, toen drieduizend mensen behouden werden en de gemeente ontstond. En dit was de man die door Paulus, een laatkomer die jaren later bekeerd was, in het openbaar ter verantwoording werd geroepen.

Petrus aanvaardde het. Petrus nam de terechtwijzing aan. Ze zaten voor het grootste deel op één lijn, maar ze hadden zo hun momenten. Er waren beslist momenten waarop je zou denken dat er een wig tussen hen gedreven zou zijn. Toch had Petrus

grote achting voor Paulus. Dat weten we omdat hij in 2 Petrus, dat Petrus vele jaren later schreef, in 2 Petrus 3:15 zegt:

en beschouw het geduld van onze Heere als zaligheid; zoals ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, u geschreven heeft,

2 PETRUS 3:15

Wat zegt hij ook alweer? Hij bedoelt zoiets als gelegenheid. Hij zegt:

Ook onze geliefde broeder Paulus heeft u, met de wijsheid die hem gegeven is, in al zijn brieven geschreven over deze dingen.

Hij zegt:

Dwaze en onwetende mensen verdraaien de brieven van Paulus, net zoals ze dat met de andere geschriften doen.

Het is interessant dat Petrus hiermee kennelijk aangeeft dat hij de geschriften van Paulus als Schriften beschouwde. Ook noemt hij Paulus:

onze geliefde broeder Paulus en spreekt hij over diens wijsheid enzovoort, terwijl Paulus Petrus ooit ongetwijfeld behoorlijk in verlegenheid had gebracht door hem in het openbaar terecht te wijzen. Maar welke moeilijke momenten er ook in hun onderlinge verhouding geweest mogen zijn, er was geen rivaliteit. Hun ego speelde geen rol.

22

Parallellen tussen Petrus en Paulus

Hoewel Lukas de grootste bewonderaar van Paulus was, zoals je kunt opmaken uit de manier waarop hij over Paulus schrijft, dacht hij ook heel positief over Petrus. Petrus was vanaf het allereerste begin tot bijna halverwege het boek Handelingen de voornaamste leider in de gemeente. Het verhaal van Petrus loopt door tot en met

hoofdstuk 12. Daarna zien we hem nog maar één keer verschijnen, bij de vergadering in Jeruzalem in hoofdstuk 15. Maar het boek loopt door tot en met hoofdstuk 28, en het grootste deel daarvan gaat over Paulus.

Er moeten honderden verhalen over Petrus en honderden verhalen over Paulus zijn geweest die opgeschreven hadden kunnen worden. Zoals iedere geschiedschrijver moest Lukas kiezen wat hij wel en niet zou opnemen. Het is waarschijnlijk veelzeggend dat de dingen die hij over Petrus opnam en de dingen die hij over Paulus opnam, ongeacht welke verhalen hij wegliep, verhalen zijn die erg op elkaar lijken.

Toen Petrus bijvoorbeeld de leider van de gemeente was, vinden we in Handelingen hoofdstuk 2 één lange preek van Petrus opgetekend en daarnaast nog enkele kortere. Later, wanneer Paulus op de voorgrond staat, vinden we in hoofdstuk 13 één lange preek van Paulus opgetekend en daarnaast enkele kortere. Van ieder van deze mannen is één zeer uitvoerige preek opgetekend, hoewel Lukas er ongetwijfeld veel meer had kunnen optekenen. Hij wilde dat van de preken van beide mannen in elk geval één goed, lang voorbeeld werd opgenomen. De overige opgetekende preken waren tamelijk kort.

Beiden genazen verlamde mannen die niet konden lopen. Petrus deed dat in Handelingen hoofdstuk 3. Paulus deed het in Handelingen hoofdstuk 9 — of niet hoofdstuk 9, maar later.

Later. Volgens mij staat er 9 in de aantekeningen, dus ik geloof dat het later was dan dat, maar ik ga het nu niet opzoeken. Maar ze genazen allebei wel verlamde mannen. Beiden konden zelfs met één woord het oordeel over zondaars uitspreken. Petrus kon Ananias en Saffira terechtwijzen, en zij vielen dood neer. Paulus kon Elymas, de valse profeet, terechtwijzen, en hij werd een paar dagen blind.

Beiden verrichtten op een merkwaardige manier wonderen. In hoofdstuk 5 werden zieke mensen die langs de weg lagen genezen wanneer de schaduw van Petrus over hen viel. De zakdoeken en werkschorten van Paulus die in Efeze bij hem vandaan werden meegenomen, genazen in hoofdstuk 19 mensen en dreven demonen uit.

Beiden gingen de confrontatie aan met tovenaars. Petrus ging in Samaria de confrontatie aan met de tovenaar Simon, in Handelingen hoofdstuk 8. Paulus ging in Handelingen 13 de confrontatie aan met de tovenaar Elymas. Beiden wekten doden op. Van ieder is één geval opgetekend. Misschien waren er meer, maar Lukas vermeldt van ieder één geval waarin hij een dode opwekte. Petrus wekte Tabitha op in hoofdstuk 9. Paulus wekte Eutychus op, die uit het raam was gevallen, in hoofdstuk 20.

Ten slotte werden beiden op wonderbaarlijke wijze uit de gevangenis bevrijd. Petrus in Handelingen hoofdstuk 5 — de gevangenisdeuren werden geopend — en ook in hoofdstuk 12 werd Petrus op bovennatuurlijke wijze uit de gevangenis bevrijd. Paulus werd in Handelingen 16 eveneens bevrijd, in Filippi.

We hebben een selectie van verhalen over deze beide mannen, maar het lijkt erop dat Lukas het verslag over hen beiden in evenwicht wilde brengen. Petrus staat beslist op de voorgrond in de eerdere verhalen. Paulus staat op de voorgrond in de latere. Misschien heeft Lukas de verhalen zo uitgekozen om te laten zien dat Paulus uiteindelijk in wezen de gelijke van Petrus werd. Petrus deed al die verbazingwekkende dingen al voordat Paulus bekeerd was. Maar nadat Paulus bekeerd was, wordt van Paulus vermeld dat hij al dezelfde soorten dingen deed.

23

Geest, gebed en evangelieverkondiging

Ik ga niet het overzicht van de inhoud van het boek doornemen dat in de aantekeningen staat. Ook ga ik niet uitvoerig in op de laatste bladzijde. Ik heb ongeveer 21 onderwerpen opgesomd die voor iemand heel interessant zouden zijn om aan de hand van het boek Handelingen uit te zoeken.

Eén daarvan is het werk van de Heilige Geest in Handelingen. Als je Handelingen wilt bestuderen, moet je goed letten op dingen die ons iets vertellen over wanneer de Heilige Geest erbij betrokken was en wat Hij deed. Door het hele boek Handelingen heen wordt duidelijk dat Jezus door middel van de Heilige Geest door de apostelen werkte. Ze werden vervuld met de Geest en deden deze dingen.

Een ander onderwerp is de rol van het gebed in Handelingen. Onze gebeden lijken vaak wat zwak en zonder uitwerking. Hun gebeden waren dat veel minder. Hun gebeden leverden echt resultaten op, en lezen over de resultaten van gebed in Handelingen kan confronterend en leerzaam zijn.

Een ander onderwerp is de manier waarop het Evangelie wordt verkondigd. Eerlijk gezegd denk ik dat zowel de gelegenheden als de inhoud van deze verkondigingen van het Evangelie opmerkelijke verschillen laten zien als je ze vergelijkt met wat ons tegenwoordig misschien vertrouwd is. Wanneer het Evangelie wordt gepredikt, heeft het niet dezelfde inhoud als wat we gewoonlijk horen prediken, vreemd genoeg zelfs in sommige van de beste gemeenten.

De manier waarop bekeerlingen werden verzorgd en opgebouwd is interessant. Je kunt in Handelingen bestuderen hoe de gemeente groeit, in tegenstelling tot moderne methoden voor gemeentegroei. De eenheid van de gemeente in Handelingen, in tegenstelling tot tegenwoordig — dit zijn allemaal gebieden waarop we deze kenmerken van de gemeente in Handelingen kunnen bestuderen en ze kunnen afzetten tegen, of op zijn minst vergelijken met, de gemeente van nu. Dan kunnen we zien welke gebieden misschien veranderd zouden moeten worden als we graag opnieuw enkele van de resultaten zouden zien die zij hadden.

24

Bestuur en gemeenteleven in Handelingen

Hoe werd de gemeente bestuurd? Je vindt bijvoorbeeld nergens in Handelingen een gemeente die een voorganger had. Ook schrijft Paulus nooit een brief aan een gemeente die een voorganger had. Hij schreef aan zeven verschillende gemeenten. Voor zover we kunnen nagaan, had geen daarvan een voorganger. Nu heeft bijna elke gemeente een voorganger. Welnu, hoe werden de gemeenten dan bestuurd? Dat ontdek je als je het boek leest en goed oplet. Dit zijn dingen waarop je in het boek moet letten, omdat ze leerzaam voor ons zijn.

De economie, de bediening en de financiën van de gemeente in Handelingen verschilden sterk van die van de moderne gemeente, vooral als je hoofdstuk 2 en 4 leest. Ik ga deze dingen niet uitleggen of uiteenzetten. Dat zou ik kunnen doen als we voor de onderwerpen op deze lijst evenveel uren hadden, maar dit zijn dingen die je zelf kunt uitzoeken en vinden in het boek Handelingen.

Hoe zag het gemeenschapsleven in de gemeente er destijds uit? Hoe kozen ze dienaren en leidden ze hen op? Stuurden ze jonge mannen naar een theologische opleiding en wierven ze hen daarna, waarbij een kandidaat naar de gemeente kwam om te kijken of hij genoeg indruk op de menigte kon maken om aangenomen te worden? Deden ze het zo? Ik denk het niet.

Hoe normaal is de profetische bediening in de gemeenten in het boek Handelingen, en hoeveel daarvan hebben we in onze moderne gemeenten? Welke rol speelde het spreken in tongen in de gemeenten in Handelingen?

Een deel daarvan moeten we uit Handelingen halen en een deel uit 1 Korinthe. Het boek Handelingen bevat een deel van die informatie. Er staat niet veel in de Bijbel over het spreken in tongen, maar het weinige dat we hebben staat in Handelingen en voornamelijk in de bespreking van Paulus in 1 Korinthe 12 tot en met 14, en verder nergens.

De wonderen in Handelingen — wat voor wonderen deed God, en door wie? Deden alle christenen wonderen? Het zou je verbazen wie dat wel en wie dat niet deden. En wat voor wonderen waren het? Er zijn tegenwoordig groepen, vooral een bepaalde beweging in Noord-Californië die zich over de hele wereld heeft verspreid, die willen dat iedereen eropuit trekt om wonderen te doen. Er wordt heel sterk de nadruk gelegd op wonderen. Maar sommige vermeende hedendaagse opwekkingen worden gekenmerkt door vreemde verschijnselen die helemaal niet van hetzelfde soort zijn als de wonderen in Handelingen. Iedereen kan dit met profijt voor zichzelf bestuderen om te zien hoe zaken in de moderne gemeente beoordeeld moeten worden.

25

Teams, zending en geestelijke strijd

Bediening in teamverband in Handelingen — nogmaals, ik zei dat er in Handelingen geen gemeente is die een voorganger heeft, maar er waren wel gemeenten met groepen leiders. Denk aan de gemeente in Antiochië die Paulus en Barnabas uitzond. In hoofdstuk 13 staat:

En er waren in Antiochië, in de gemeente aldaar, enkele profeten en leraars, namelijk Barnabas, Simeon, die Niger genoemd werd, Lucius van Cyrene, Manahen, die met Herodes, de viervorst, opgegroeid was, en Saulus.

HANDELINGEN 13:1

Zij bouwden de gemeente blijkbaar op. Saulus en Barnabas waren twee van die vijf. Terwijl zij baden en vastten, sprak de Heilige Geest:

Zonder voor Mij zowel Barnabas als Saulus af voor het werk waartoe Ik hen geroepen heb.

HANDELINGEN 13:2

Dit was een team. Ze werkten als team. Ook stelden ze oudsten aan. Paulus begon nooit aan een van zijn dienstreizen zonder teamleden bij zich. Is daar een reden voor? Waarschijnlijk wel.

Wat zijn de zendingsstrategieën in Handelingen? De zending heeft zich de afgelopen driehonderd jaar in de protestantse kerken ontwikkeld, en zendelingen doen dingen op een bepaalde manier. Bepaalde soorten mensen worden als zendelingen geselecteerd. Hoe ging dat in het boek Handelingen? Het is de moeite waard om dat te onderzoeken.

Hoe werd in Handelingen geestelijke strijd gevoerd? Hoe trad de gemeente de machten van de duisternis, het rijk van satan, tegemoet en overwon zij die?

Hoe waren de verhoudingen tussen kerk en staat in het boek Handelingen? Dat zal anders zijn dan nu, want zij leefden natuurlijk onder vervolging binnen een keizerrijk. Wij leven onder een ander soort overheid. Maar hoe dachten zij over de staat en de kerk, en over de verhouding tussen die twee?

26

Vervolging als normaal gemeenteleven

En ten slotte, hoe zit het met vervolging in Handelingen? Als je het boek Handelingen leest, zul je zien dat vervolging een heel normaal onderdeel was van wat zowel de apostelen in Jeruzalem als Paulus en zijn team meemaakten wanneer zij naar andere streken reisden. Overal waar ze kwamen, werden het Evangelie en de zendelingen die het brachten vervolgd, en ook de gewone gemeenteleden. Het was zelfs zo erg dat er blijkbaar honderden, zo niet duizenden christenen uit Jeruzalem werden verdreven door de hevige vervolging die over hen kwam. Daarna achtervolgde Saulus van Tarsus hen zelfs tot in de plaatsen waarheen ze gevlucht waren.

Ook nu gebeurt dat in veel delen van de wereld. Hier gebeurt het niet helemaal op dezelfde manier, al zou dat in de toekomst kunnen gebeuren. Soms zal het lezen van het boek Handelingen ons voorbereiden op wat normaal is. Petrus zei tegen zijn lezers:

Geliefden, laat de hitte van de verdrukking onder u, die tot uw beproeving dient, u niet bevreemden, alsof u iets vreemds overkwam.

1 PETRUS 4:12

Ik heb het gevoel dat wij het nogal vreemd zouden vinden als onze voorgangers gearresteerd, gevangengezet, gemarteld en gedood zouden worden. Dat is al tientallen jaren, inmiddels al ruim een eeuw, gebeurd in communistische landen en op andere plaatsen. Dat zijn we niet gewend. Nogmaals, het lezen van het boek Handelingen helpt je te begrijpen wat werkelijk normaal is en daaraan te wennen. Wat wij de afgelopen twee- of driehonderd jaar in Amerika hebben meegemaakt, de vrijheden die

we hebben gehad en het feit dat we grotendeels vrij zijn geweest van vervolging, is historisch gezien nogal uitzonderlijk. In de vroege gemeente kende men dat beslist niet, en ook in het grootste deel van de wereld kent men dat tegenwoordig niet.

Als we het boek Handelingen lezen, zien we deze verschillende kenmerken, gebruiken en handelwijzen van de vroege gemeente. Ik stel voor dat je zo'n lijst in gedachten houdt terwijl je het boek Handelingen doorleest en tegen jezelf zegt: „Ik ga kijken wat ik kan leren over het werk van de Heilige Geest in de gemeente in de eerste eeuw. Als ik daarover iets leer, geeft dat mij een manier om het werk van de Heilige Geest, of het ontbreken daarvan, te beoordelen in de gemeente waar ik naartoe ga.” Dit is een van de geweldige dingen die het boek Handelingen voor je kan doen. Ik stel voor dat je die lijst bijhoudt, of je eigen lijst maakt, wanneer je het boek Handelingen bestudeert en leest. Let daarbij steeds op dat soort informatie.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Korinthe 1:27-29
- Johannes 14:9-10
- Lukas 24:49
- Johannes 16:12-13
- Handelingen 1:6
- Handelingen 1:8
- Johannes 20:30-31
- Handelingen 16:9
- Handelingen 16:10-11
- Handelingen 17:1
- Handelingen 20:13-21
- Kolossenzen 4:14
- Lukas 1:1-3
- Handelingen 1:1
- Handelingen 1:1-2
- Handelingen 24:3

- Handelingen 26:25
- Lukas 1:3
- Mattheüs 20:18-19
- Handelingen 19:13
- Handelingen 19:15
- 1 Johannes 4:4
- Handelingen 3:12-16
- Johannes 17:21
- Handelingen 4:32
- 1 Korinthe 12:26
- 2 Petrus 3:15
- Handelingen 13:1
- Handelingen 13:2
- 1 Petrus 4:12

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.